

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2019/76 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2020/1

Karar Tarihi:21/5/2020

R.G.Tarih-Sayısı:29/6/2020-31170

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Türkiye Kürdistan Demokrat Partisinin 2018 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Türkiye Kürdistan Demokrat Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2018 yılı kesin hesabına ilişkin belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Raportör Burak FIRAT tarafından Heyete sunulan ilk inceleme raporu, Anayasa ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. 2820 sayılı Kanun'un 73. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde iller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesin hesapların merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanacağı öngörülmüş ve aynı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasında da "*Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir.*" denilerek il örgütlerinden gönderilen kesin hesaplar ile parti genel merkezine ilişkin kesin hesabın merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanacağı, birleştirileceği ve birleştirilmiş kesin hesap cetvellerinin Anayasa Mahkemesine sunulacağı hükme bağlanmıştır.

3. Parti, Genel Merkez Kesin Hesap Cetveli'ni 31/7/2019 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuş; dolayısıyla Kanun'un 74. maddesinin "*...Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar*" amir hükmüne uymamıştır.

4. Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde siyasi partilerin 74. madde hükümlerine aykırı hareket eden sorumluları hakkında üç aydan altı aya kadar hafif hapis ve on beş milyon liradan otuz milyon liraya kadar hafif para cezası verileceği öngörülmektedir.

5. Kanun'un 74. maddesi hükümlerine aykırı hareket eden Parti sorumluları hakkında Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

6. Öte yandan Partinin göndermiş olduğu 2018 yılı kesin hesabına göre yıl içinde Genel Merkez ve altı il örgütü hiçbir gelir elde etmemiş, hiçbir giderde bulunmamıştır.

7. Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il ve ilçe başkanlıklarına ait binaların kendi mülkü veya kira olması gerekmektedir. Şayet parti yetkililerine ait binalarda siyasi faaliyette bulunuluyor ise (genel merkez, il, ilçe teşkilatının faaliyette bulunduğu binalar) bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

8. Parti yetkililerinin sundukları kesin hesapta, Genel Merkeze ve teşkilat kurulmuş olan altı il örgütüne ilişkin herhangi bir gelir ve gider gösterilmemiştir. Parti Genel Merkezinin en azından yönetim giderlerinin (kira, su, elektrik, telefon, kırtasiye vb.) bulunması gerekir. Yönetim gelir ve giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulduğunu göstermektedir. Bu durumda 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde yer alan bir siyasi partinin bütün gelirlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliği adına elde edileceği ve 70. maddesinde bulunan bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliği adına yapılacağı hükümlerine aykırı davranılmıştır.

9. Mahkemeye hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması ile hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olarak kabul edildiğinden Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi gereğince gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

10. Diğer taraftan hiçbir gelir elde etmeyerek ve giderde bulunmayarak siyasi parti faaliyetlerini yürütmesi mümkün olmayan Parti Genel Merkez hesabının denetimi gerçekleştirilemediğinden Partinin 2018 yılı hesabının 2820 sayılı Kanun uyarınca kabul edilmesi mümkün değildir.

III. SONUÇ

Türkiye Kürdistan Demokrat Partisinin 2018 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

A. Anayasa Mahkemesine bilgilerin istenen sürede verilmemesi nedeniyle Parti sorumluları hakkında 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

B. Mahkemeye hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olarak kabul edildiğinden 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

C. Parti Genel Merkez hesabının denetimi gerçekleştirilemediğinden Partinin 2018 yılı hesabının 2820 sayılı Kanun uyarınca kabul edilmesinin mümkün olmadığına,

21/5/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye

Üye

Üye

Esas Sayısı:2019/76 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2020/1

Serdar ÖZGÜLDÜR

Burhan ÜSTÜN

Engin YILDIRIM

Üye

Üye

Üye

Hicabi DURSUN

Celal Mümtaz AKINCI

Muammer TOPAL

Üye

Üye

Üye

M. Emin KUZ

Rıdvan GÜLEÇ

Recai AKYEL

Üye

Üye

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Yıldız SEFERİNOĞLU

Selahaddin MENTEŞ